

VIRÁGOK...

Isten mezőin szedte:

BIRÓ LAJOS

unitárius lelkész

Hódmezővásárhely, 1932 március hó

Jégvirág . . .

Megfagyott tavasz az ablakom . . . egy megfagyott tavasz virágzása. Virágok nyílnak rajta hóból, jégből . . . Virágok, amelyek hidegből születtek, fájdalomból nyíltak . . . Jégvirágok . . . Erdő. Egész erdeje a fáknak, az ágaknak. Hóval fedett ágak, bokrok, bozótok . . . hatalmas, rengeteg erdő egynehány tenyérnyi ablakon . . . sűrű, lombos erdő, madárfészek nélkül. Nagy, fehér ligetek, némán . . . csaló gánydal nélkül. — Ez a Tél Tavasza, a Fagy virágzása. Megfagyott mosolyok . . .

Órákig állunk a misztikus kézzel rajzolt ablak előtt. Ámulatba hullott lelkünk órákig barangol, táguló szemmel a jégvirág csodák rétegein, a lehelletfinom szépségek képei között . . . Honnan érkeznek ezek a mosolyok megfagyva? . . . Kinek a bánata a jégvirág . . .

Az ablakon még nem bántanak, nem fájnak. Mosolyogva kaparod le az üvegről. — De ha egyszer ajkadon fagyott meg a mosoly . . . az rólad szomorúan hirdeti, hogy a szivedben Tél van . . . hideg, fagyos Tél . . . Merev jéggé fagyott a szived virágkertje, nincs más virágja, mint a Fagynak . . . Megfagynak benne a mosolyok . . . és tavasszal is úgy jársz sziveddel a nyíló, kacagó, virágos, napsugaras rétek ösvényein, mint egy fagyos, téli jégvirág . . .

Ebben az órában, szomorúságod virágtalanságában várok reád ezzel a pár szál virággal, testvér . . . Reád és azokra, akiknek a szivük nagyon fáj . . . mert azoknak gyűjtöttem csokorba . . .

Azoknak, akiket meglátogatott a Bánat és akiknek szivén bekopogtatott a Fájdalom . . . akiknek hajlékát mindennap felkeresi a Szomorúság s akiknek egyetlen vendége a Szenvedés . . .

A betegeknek . . . akik a gyógyulásban hisznek . . . az örök kételkedőknek, akik azért szenvednek, mert semmiben nem hisznek . . .

Akiknek mindig vinni kell a keresztet és valakit . . . aki segítene . . . valakit keresnek . . . Azoknak, akiket megcsufoltak és szavakkal megverték . . . és akik néha a Lélekkel találkozni szeretnének . . .

Azoknak, akiknek sokszor értelmetlenné zavarosodik az Élet és ilyenkor látni szeretnének . . . Azoknak, akiknek megvilágosodott már,

hogy az ember egy szegény, vak pillangó, aki a virágok között csapongva röpköd és nem tudja, hogy milyen hajszálon függ mindig az élete . . .

Akiknek a szívük megremeg, ha koporsót lát szemük . . . és a Haláltól még félnek . . . akik a „Tulsó Partok“ felé készülődnek ...

Akik néha, alkonyatkor Istennel beszélni szeretnének . . . azoknak kötöttem csokorba . . .

Neked is testvér, arra az órára, amelyben körülötted . . . arcokról mosolyok tovatűnnek . . . Ragyogó szemekbe könnyek gyűlnek ...

Szivek hangtalanul megszakadnak . . . beszélő ajkak elhallgatnak . . . Mosolygó élet halálba hull . . . kacagás hangja elnémul ...

Amikor ráéismélsz arra, hogy ez a világ elmuló kép csupán . . . melyben tovasuhan minden, mint az árny . . . és meglátja szemed, hogy a Mindenségben más valóság nincsen . . . csak az Isten . . .

Amikor ennek az órának szent szomorúsága száll be hozzád, fájdalmad órájában . . . elhagyatottságodban feléd mosolyog egy szál virág e könyvben . . . keresd meg testvér . . . ülj le bánatod ölébe csendesen, egyedül . . . beszélni akar a sziveddel egy vigasztaló Ige ... hallgasd meg testvér . . .

Orgonanyílás

„Aki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, szeret engem; aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám és én is szeretem azt és kijelentem magamat annak.“ János, 14. rész, 21. vers.

Lilaszin tintába mártotta minden ágának tollhegyét az orgonafa és leveleket irt illatbetükkal szerte a világra. Minden ág egy tollhegy s minden virág rajta, az Orgonafának levele, írása . . . melynek izenete illatborítékban érkezik meg hozzád. Nem is kell feltépni, ugy is eltudod könnyedén olvasni . . .

Amikor a Szellő, az Orgonavirág illatlevelének jókedvű postása nyitott ablakodon át a szobádba dobja a virág illatát, fel sem kell szakitanod a levél borítékját . . . csak egy mély lélekzet s már szivedbe suhant . . . a lelkedbe árad s mint a tavaszi ár, előnti értelmű mezőit az Orgonavirág izenete ebben az egy szóban: Május . . .

Május volt és az orgonafa egyre több levelet irt a rokonaihoz, ismerőseihez . . . emberhez, virághoz . . . és minden levélben illatos betükkal ez az egy szó: Május . . .

Mosolygott a Gyöngyvirág, amikor a Szellő ellibbent zöld levelei között és gyöngyszemeivel elolvasta az Orgonafa izenetét: Május. Igen, május van, mosolygott a Gyöngyvirág s halkán megzendültek virágjának fehér harangocskái . . . Köszönöm testvéremnek, hogy nem felejtett el a hosszú álom alatt . . . Köszönöm és vidd Szellő postásom a csókom érette Orgonavirágnak. Gyöngyvirágom csókja, illatlehelletem, legyen levelére méltó köszönetem . . . Május van nálam is, szép tavasz, hűs harmat, napsugár és közeleg a nyár . . . ezt vidd el . . .

És az Orgonavirág levelére százával száll vissza minden kis virágtól . . . cseresznyevirágtól, barackfavirágtól, kerti virágoktól, réti virágoktól a mézédés szavu, virágos beszédü néma illatválasz . . .

Köszönjük jó testvér, virágok királya, — lila Orgonafa, — köszönjük s köszöntünk . . . Május van nálunk is, boldog, meleg május. Tiszta

kék s mély az ég, mint egy tulvilági tenger . . . a nap egy Fényhajó, mely áfuszik rajta ragyogó boldogan . . . a holdas éjszaka olyan, mint egy álom . . . ezüst álom . . .

Szép élni, jó élni, suttog önfeledten a virágok ajka. Vidd Szellő testvérünk a mi izenetünk, hogy boldogok vagyunk . . . Május van ... Tavasz van . . . gyönyörű, szép május . . .

És a zöld rétek felett, a szürke kőházak között, az egész mennybolt alatt, a lélekző föld párái felett . . . mindenféle illatok szálltak, illatok érkeztek, találkoztak, ölelkeztek, vitték, hozták, hordozták az Orgonavirág első izenetét: Május . . .

A rózsás arcu Hajnal megkopogtatta fényujjaival az álmodó háza-
kon az ablakot: ébredjétek! Izent az Orgonavirág . . . május van!

Bezárt börtöne sötétjéből csak a sóhajta tudott kihajolni, a kicsiny ablakon a fogolynak és az ablak előtt elszálló orgonailat csókjától megfájdul a szive a mélyben ülő rabnak . . . még mélyebbet sóhaj. Odakint május van . . . és én most itt vagyok . . .

A fehér párnákon pedig megmozdul a nehéz betegek bágyadt feje, a nyitott ablak felé fordul kinnal, de szívébe egy régi boldog tavasz emlékei szállnak és lázas ajkai gyönyörrel suttognak . . . Május, szép május s a nyitott, sápadt ajkak remegve lehellik a réges-régről ismerős illatot . . . orgonavirág, kék ég . . . élet . . . egészség . . . május, szép május . . . könnyeivel sóhajta a beteg . . . Milyen jó vagy hozzám szép Május, hogy itt is felkerestél . . .

*

Milyen boldogok vagyunk mi emberek, még egy ilyen hervadó életű, muló tavasztól is . . . Mintha az Élet lehellete volna; az Életé, amely valami titokzatos magasságban, vagy mélységben rejtőzik s minden tavasszal felkeres onnan bennünket . . .

De ha egynehány színes szíromlevél, zöld lombok, zöld füvek és egy kevés illat ilyen boldogságot hoznak le a földre, milyen lehetett az a szent Tavasz . . . az a szép Május . . . amikor a Lélek fehér orgonája virágzott a földön . . . Názáretben! Mikor Urunk Jézus, ez az Égi Orgonafa fénybe mártotta szavait, ígéit . . . a jóság mézébe tetteit és úgy izente szerte a világnak az első és utolsó és egyetlen boldogságot ebben az egy szóban: Szeretet . . .

Akkor kellett volna élnünk nekünk, akik nem láttunk, nem élünk még soha lélek-tavaszt . . . A szívek májusát kellett volna látnunk . . . amikor virágozni kezdett Jézus Urunk szive s illatárja elöntötte az emberszíveket ebben a szent szóban: Szeretet. Hát kell-e más Tavasz ennek a világnak és a mi szívünknek, mint amelyben a Szeretet virágzik és illatozik? . . .

Mindennek csak annyi értéke van, amennyi szeretet van benne.

Lehet valaki okos fej, vagy előkelő vér . . . vagy bármilyen szépség, még sem kell szivednek, ha nincsen illata a lelke virágjának! Az ember szive a szeretetre van berendezve. A Szeretet a levegője, a lány kenyere, a békessége, a gyógyulása, a mosolya az életünknek.

Amikor kinyílt az az Égi Orgonafa Názáretben, lélekillatával boldog tavaszba varázsolta az embervilágot . . . Amerre ment, sántán, bénán botorkáltak nyomában a szenvedők, míg egyszer Jézus megállott . . . feléjük fordult és csak egy szót mondott: Szeretet . . . Szeretet . . . ujjongott a tavasz a meggémbereedett kezű emberek szívében . . . Szeretet . . . tűnődött el a vak ember, homályos szeméit a kéken fénylő ég felé fordítva . . . Szeretet . . . sikoltott a bűneiből visszatérni vágyó és a bocsánatra gondolt . . . Szeretet . . . sóhajtott a szegény koldus . . . Szeretet . . . te nagy gazdagság . . . Szeretet . . . te soha meg nem sántuló láb . . . Szeretet . . . te mindent látó szem . . . Szeretet . . . te örök egészség . . . Szeretet . . . te soha nem fájó szív . . . Szeretet . . . te büntörlő Irgalom . . . Szeretet . . . Te Isten . . . légy enyém . . .

És eldobta mankóit a sánta . . . megnyílt csodálkozva a vak szeme . . . könnyeiben tisztára fürödve átlépett bűnein a megtért lélek . . .

Szeretet . . . elindult a hang a Jézus szívéből . . . Szeretet suhant be a nyitott ablakokon át a szobákba és a gazdag ember kiment háza elé és ebédre hívta a szegényt . . .

Szeretet . . . zengett szeliden a hang . . . és egymáshoz hajolt békésen két régi haragos és eldobta két kéz az élesre fent kést . . . Szeretet . . . visszhangzott ezüstösen a lelkekben . . . és a zöld rétek felett, a szürke kőházak között . . . az egész mennybolt alatt lélekörömök, békességek, barátságok, bocsánatok szálltak, érkeztek, találkoztak . . . vitték, hozták, hordozták az Égi Orgonafa első izenét: Szeretet . . . Tavasz nyílt a szívekben . . .

Szerződést kötött velünk az Ur a boldog életre. Jézus a tanuja a szent szerződésnek, melynek két pontja van: „Szeresd az Istent teljes szivedből . . . és szeresd felebarátodat, úgy, mint magadat.“ Ezért a két pontért azt ígérte, hogy boldog életet ad nekünk a földön . . . aki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, szeret engem; aki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám is, én is szeretem azt és kijelentem magamat annak . . . Csak szeretni tudunk . . . és ezért elviszi, elüzi fájdalmunk . . . megszűnik nyomorunk, koldus állapotunk . . . ismeretlen lesz a földön éhség és betegség és boldogtalanság . . . De a szerződést mi felbontottuk . . . szeretni nem akarunk és ezért nem tudunk s így ma is boldogtalan, szerencsétlen életűek vagyunk . . .

Hiszed-e testvér, hogy csodákat tenne a Szeretet nálunk? . . .
Biznánk csak Szeretetre a föld sorsát . . . elbűvölné úgy a világunkat, hogy a mosoly országa lenne, minden ország benne . . . Csak választanánk koronás királyunkká a Szeretetet, hogy ő ossza el a kenyeret . . . és a Szeretet fizesse ki a munkást . . . Csak kérnénk meg, hogy a Szeretet hozzon törvényeket . . .

Szeretet! Miért is nem reád bizzuk az életünket? . . . Miért a Gyűlöletre? . . .

*

Május van . . . izen az orgona virágja . . . Nekünk is izen az Égi Orgonafa . . . az a fehér Lélek: Szeretet van-e már nálatok? Megjött-e a május, a lelkek Májusa . . . Mit izenünk vissza? . . . Mikor izenhetjük: Igen, drága Lélek . . . Május van nálunk is . . . meleg, boldog élet, nyílnak a virágok . . . virágzik a szivünk és boldogok vagyunk . . . mert szeretni tudunk . . .

Boldog Boldogtalanság

„Mondom nektek, mindenkinek, akinek van, adatik, — akinek pedig nincs, még amije van, is elvétetik tőle.“ Lukács, 19. rész, 26. vers.

Különös törvény ez. Olyan, amely teljesen ellenkezik a mi vilá= gunk törvényeivel . . .

Hiszen, akinek nincs, nálunk annak adni kell, hogy legyen neki s és akinek sok van, annak erkölcsi kötelessége adni oda . . . ahol nincs.

Nálunk segíteni kell azt, akinek semmije nincsen . . . ha szeme nincs, vak, — az én két szemem kell szolgáljon neki . . . vezet= nem kell . . .

Ha gyenge öreg, vagy tehetetlen gyermek, az én két karom kell odanyujtanom . . . ha kenyere nincs, — az én kenyerem az övé is kell legyen . . .

Akinek nincs, annak adnunk kell, ez a helyes törvény, — aki= nek pedig van, az adjon, ez az igazságos törvény . . . és a legbölcsebb Istenfiú, az Ur Jézus Krisztus mégis így hirdette ki az Isten országának egyik törvényét: „Akinek van, annak adatik, akinek pe= dig nincs, még amije van is, elvétetik tőle.“

*~

A mi életünk a földön hasonló egy kaptár méh életéhez. A mé= hek társadalmában a dolgozó méhek ezrei, a királyné, sőt még a here méhek százai is mind ennek az egyetlen törvénynek a szolgálatában állanak: mézgyűjtés. A méheknek ez a kenyerük, ez a foglalkozá= suk . . . a mézgyűjtés az álmuk és az imádságuk, mert a gyűjtött méz az élet . . .

A méhek országának létét egyedül a méz biztosítja . . . és amely méh nem áll a mézgyűjtés szolgálatában, azt kivetik országukból. A gyengéket, a fejletleneket gondozzák, de a lázadó munkátlanokat, akik csak fogyasztják, pusztítják a mézet, de nem gyűjtik . . . azokat kizárják.

Ilyen kaptár a föld . . . és az emberszívek azok a parányi méhecskék, döngicsélő, éneklő, siró szívmehecskék, akik ennek a világnak széles rétjein röpködve keresik a lélek=virágok mézét — a szeretetet . . .

A szeretet a Lélek égi méze . . . Ha szeretsz, jó neked és annak is, akit szeretni tudsz. Ha szeretnek, boldog vagy . . . ahol szeretetet, szívet kínálnak, hűséges vagy ahhoz a helyhez, mint a méh a mézvirághoz . . .

Ha nem szeret senki, szomorú leszel attól . . . kivételten bolyongó nyomorultnak érzed magad, ha nincs, aki szeressen . . .

A Szeretet a fitka, az értelme az Életnek . . .

A Szeretet virágjának lélek=mézével boldoggá van biztosítva az életed . . . a földön is, a mennyben is . . . az embereknél is, a jó Istennél is. A szeretet méze lélek=kenyér, amellyel biztosítva van számodra a kenyér a földön is, a mennyben is . . . biztosítva van a meleg a tűzben is, a szívben is . . .

De ez a földi világ és abban a mi életünk kopár mező . . . alig van virág rajta. Kevés olyan lélek virág nyílik errefelé, amelynek mélyében igazi mézet, szeretetet találsz . . . óh, ez a föld koldus a szeretetben . . . És vannak olyan nyomorult szívmehek, olyan nyomoruságos emberek, akiknek szívében még a saját maguk számára sem találsz szeretetet, nemhogy a más számára . . . Akik magukban sem tudják szeretni a lelket . . . akik magukhoz is kegyetlenek . . . nincs szeretetmézüik, hogyan tudhassanak az ilyenek másokat szeretni? . . . ezekről mondja a törvény: „akinek pedig nincs, attól az is elvételik, amije van.“

Egy temetőben egyszer két fejfa mondott nekem két szép történetet. Alkonyat enyhült a sirok fölé s én ott ültem a sirhantok előtt.. fölöttem az ég, alattam a föld . . . Fölöttem az égben azok a lelkek, akiknek földi neve a fejfákra írva . . . alattam a földben a testek, amelyekben neveiket viselték a lelkek.

*

Igy kezdte az egyik fejfa: Az én siromban egy szegény asszony fekszik. Látod, fényes, fekete márványoszlopon arany befükkal írva a neve. Pedig ez az asszony koldusszegény volt. Mosni járt . . . Hét élő gyermeke kérte mindennap a kenyeret tőle . . .

Dolgozni még egyik sem tudott és az asszonynak nem volt egyebe, csak a két erős karja, meg a bizó szive . . . de a szive, az tele volt hittel, szeretettel . . .

Tudod-e — mesélte a fejfa — hogy mennyi ruhát kell kimosni, vasalni egy asszonynak ahhoz, hogy csak üres kenyérre is jusson?.., Tudod-e, hogy mennyi mézet kell arra a sovány kenyérre csurgatni

a szive jóságából, a lelke szerelméből egy édes anyának . . . hogy a szegény kenyér édes legyen? . . . Így folyt az életük. Az anyjuk mosolygott és mosott, a gyermekek lelke virágozott . . .

Egy harmatos reggel, mikor munkájába indult, alig tett egy lépést előre az uton . . . siró-rivó apró pólyásbabát talált. Valaki kitette. Talán egy fiatal anya, ki nagyon szegény volt . . . Mit csináljon vele? Neki is van elég . . . de a kitett gyermek csak pityergett és apró kacsóit nyujtogatta a mosónő felé . . . És az asszony nem hiába volt hét gyermeknek anyja . . . megértette. A hétgyermekes asszony lehajolt . . . könnyező szeméből ráhullott egy pár csepp a gyermek fejére . . . és ezzel a pár cseppel magáénak keresztelte a kitett gyermeket. Mosolyogva emelte magához, ajkához és csendben vissza-indult . . . Jöjj velem, suttogta magában, ahol hét gyermeknek ad Isten kenyeret, te sem halsz ott éhen . . . légy te a nyolcadik. És hazavitte . . .

Istenem, hány szive lehetett ennek az asszonynak? . . .

Telt-múlt az idő, a nyolcadik fiu is nagy lett. Szép hangon énekelt . . . így hát kenyerét énekkel kereste. Gitárral kezében és dallal ajakán járta a világot. Sok pénzt keresett . . . Nem kellett mosni már a jó asszonynak, — ellátta a fia, — a többi gyermekek is, de leginkább a nyolcadik gyermeke . . . az a kitett gyermek. Kényelemmel és kenyérral . . . szívvvel és lélekkel szerette . . . ezt a sirkövet is a nyolcadik fiu emeltette . . .

Látod, akinek van, annak adatik . . .

Elhallgatott a fekete márványoszlop, de mélyet sóhajtott mellette egy deszka keresztfa. Nyikorgott, sóhajtott, jajgatott, mint akinek a szive nagyon fáj . . . és siránkozva megszólalt a deszka keresztfa:

Oh én ismerem ennek a történetnek a másik felét . . . alattam nyugszik az az akkor régen ifju asszony, aki kitette a gyermekét. Ifju házasok voltak, utaztak körül a világon. De kényelmetlen volt nekik a gyermek, mert élni — vigan szerettek. A gyermeket pedig gondozni, szeretni kell. Csakhogy ők magukat jobban szerették és a könnyü életet . . ., kitették. Így lett a gyermek az öregasszonyé . . .

Szomoru ember volt az énekes . . . vig embereknek, amig lisztes arcával vidám dalokat énekelt, — a szive sirt belül . . . De volt egy szomoru éneke is. Ritkán énekelte. Arról sirt ez a szomoru ének, hogy egy ifju asszony kitette gyermekét az utszélre . . . valaki felvette, felnevelte . . .

De az ifju anya egyszer, — Isten tudja annak titkát, miért, — egyszer mégis nagyon vágyott a gyermeke után. Férje is elhagyta, nem volt, ami odahaza tartsa . . . nem volt meg a gyermek. Ősz lett a feje is korán az ifju anyának, beleőszült abba, hogy várta, egyre

várta haza a fiát. Valami érthetetlen reménykedéssel várta, egyre várta. Mikor aztán egyszer nem tudott tovább már nyugodtan maradni, — elindult utána . . .

A gazdag asszonyból utszéli koldus lett, aki ment, vándorolt városról városra, hogy valahol hátha felismeri, hátha megtalálja a fiát . . . Sohasem találkoztak ezen a vitágon . . . úgy halt meg az asszony ebben a városban egy családnál, ahol szolgált és itt temették el. Gyermeké, ura, gazdagsága, mindene volt és mindent elvesztett, mert nem szeretett . . . „akinek nincs, attól az is elvétetik, amije van.“

Igy fejezte be a történetet a másik keresztfa s én elgondolkoztam, hogy milyen titokzatos is a mi Istenünknek útja . . ., hogy a temetőben egymás mellé került a szivtelen anya és a sokszivű anya és milyen különös a mi Atyánknak bölcsesége, hogy egy mosónő fekete márványból kap emléket sirjára s egy dúsgazdag asszony egy deszka keresztfát, akkor értettem meg, hogy Jézus királyunk a Szeretetről mondja: „akinek van, annak adatik, akinek pedig nincs, még a mije van is, elvétetik tőle“ . . .

*

Valamikor régesrégén, bűn volt még a földön, az emberek szemében, az Isten Fia után menni . . . Valamikor régen csak megzörgették az ablakot annak házán, aki keresztény-gyanus volt, vagy Krisztus-gyanus volt, benyitottak hozzá, kihozták házából és elvitték a hívőt . . .

Valamikor régen nagy bűn volt követni Jézust és csodálatos, akkor mégis voltak követői az Isten Názáreti Fiának, voltak vallói a Szeretetnek és hivei a Hitnek . . .

Ma erény számba megy a Jézus követése, ma dicsérik érette és tisztelik a Jézusért rajongó lelki embert és ma még sincsenek az „Ur“-nak követői . . . Valamikor tele volt a keresztényekkel a rómaiak cirkusza és halálordításuk irtózatosabb volt a rájuk bősztett oroszlánok és tigrisek éhes, vérszomjas ordításánál . . . ma senki sem bántja kereszténységéért az embert, sőt megbámulnák, mint valami értékes régiséget . . . mutogatnák, mint a legujabb és legkülönösebb csodát . . . ma világhírű lenne, mint Tolsztoj és ragyogna az emléke, mint Assisi Ferencnek . . . de ma még sincsenek . . . talán éppen azért, mert nem kell szenvedni érette, talán éppen azért sincsenek ma Jézusnak, a Szeretet útjának követői?! Vajjon ha büntetés járna érte . . . ha száműzetésbe kergetnék keresztény voltáért az embert ma is . . . vajjon több volna a földön a Jézus-követő? Többen volnának rajongói a Szeretetnek? . . .

*

Igaz, hogy szeretni a legnehezebb a földön . . . nehéz szeretni, de nincsen a földnek semmi más olyan szépsége, varázsa, nincs olyan földöntuli ereje semminek . . . nincs kincs, arany vagy gyémánt, mely igézőbb lehetne . . . nincs varázs, mely bűbájosabb lenne, mint a Szereteté . . .

Az nehéz . . . szeretni. A Szeretet lelkét megőrizni . . . ez a nehéz. A szeretet lelkét megszerezni . . . a Lélekhez tartozni, a Lelket szeretni . . . a Szeretet lelkét belehellni a hajnallal és nem kilehellni a lenyugvó nappal, hanem megőrizni még álmunkban is . . . ez nehéz.

Régen rabságba hurcoltak volna és agyonkövezték volna a szeretetért, ma áldanának érte.

Ha valaki úgy él már a földön mint egy máglya felé induló, halálraitélt istenhivő és szenvedés árán is csak szeret, annak a bűnei botlásokká enyhülnek a Szeretetért, amit a szivében hordoz.

Aki pedig ezt a szeretetet a szegényeknek, a szenvedőknek, a megfagyott lelkeknek ajándékozza, annak botlásai, vétkei, bűnei mind eltöröltetnek, mert akinek van . . . szeretete, annak bocsánat adatik . . .

„Akinek van, annak adatik, akinek pedig nincs, amiye van is elvétetik tőle . . .“

Sírás-Nevetés.

„Mindennek rendelt ideje van és ideje van az ég alatt minden akaratnak. Ideje van a születésnek és ideje a meghalásnak . . . Ideje van a sírásnak és ideje a nevetésnek.“
Predikátor, 3. rész, 1., 2., 4. versek.

Sírás, — nevetés . . . két külön arckép egy arcra. Kacagás, — zokogás . . . két külön világ egy földön. Mosolygás, — könnyezés . . . tavasz és tél egy ugyanazon a napon. Mind a kettő a szivünkbe száll fel és a szivünkbe hull . . .

Sírás, — nevetés, két örökös vendég, az egyik fekete, a másik fehér ruhában, titokzatos két ismert idegen, akikről sohasem tudjuk, honnan jöttek, hogy miért jöttek . . . csak meglátogatnak és elhagynak bennünket . . . semmit nem kérdeznek . . . tetszik-e nem tetszik, — csak beosonnak, kisurrannak a szivünk ajtaján és olyan csendesen csukják be az ajtót, olyan zajtalanul járnak, hogy sohasem tudjuk hol, merre járnak, benn vannak-e a szivünkben, vagy várnak ránk valahol . . . csak megjelennek . . . két ismeretlen ismerős, két jól ismert idegen: Könnyezés, — Mosolygás . . . és egymásnak nyitják meg az ajtót . . .

Ki tudná megmondani, hogy kik ők, hogy honnan jönnek, hogy miért jönnek, mit akarnak, mit keresnek, ki küldi hozzánk őket, a mosolyt és a könnyeket? Miért nem tudjuk amikor akarjuk, akkor hívni őket, miért nem tudunk parancsolni a könnyeknek hogy legyen vége hamar a kesergésnek és miért nem a mosolynak, hogy gyakrabban keressen fel bennünket? . . . Mi a sírás és mi a nevetés? Mikor van ideje a sírásnak és mikor a nevetésnek, ki határozza meg? Ebben a percben hol, merre kóborolnak a világon? . . . Melyik ember arcán könnyezik a sírás e percben és hol csendül meg a nevetés kinek a szivében? . . . Kit keres fel most éppen, a két titokzatos idegen, akikről senki sem tud semmit? . . .

Csak mennek, csak jönnek, megérkeznek, — két vándor muzsikussal, csodálatos két zenész . . . megérkeznek, amikor a Láthatatlan Ur el-

küldi őket, leülnek a lelkünk asztalához, kezükbe veszik az arcunkat, az arcunk idegeit . . . összehuzzák és kiszélesítik, mint a harmonikát, csak belekapnak a szivünk orgonájába, — lenyomják érzelmeink fehér vagy fekete billentyűit . . . mi elfehéredünk, vagy kipirulunk, kezdődik a játék . . . az ember szája elgörbül, megrándulnak az idegek és felzokog, vagy felcsendül a láthatatlan orgona hangversenye, folyik a sirás . . . folyik a nevetés . . .

*

Az emberi lélek titkokat rejtő és mély, mint a tenger; a gyönyökben hulló könnyezés és a gyöngyöző nevetés egy csodás jelenség arról, hogy ott lenn a mélyben . . . a láthatatlan lélekben, az Istenlátta szivben mi történik . . . A sirás zokogva mondja el, hogy valami gonoszság történt benn a szivben, gyilkosság, megöltek egy álmot . . . haláleset történt, — meghalt egy ábrándkép . . . katasztrófa történt, — rombadölt egy szép terv . . .

A sirás könnyezve jelenti, hogy vendégül jött szivünkhöz a Fájdalom . . . a sirás, ez a könnybetükkel irt gyönyörű irás bánatosan meséli el, hogy szivünknek odabenn most szomorú órája van, bucsuzkodnia kell most valamitől . . . el kell válnia most valakitől . . . és szegény szivünk úgy fáj . . .

A nevetés, óh a nevetés . . . örömhagedün összhang keresés, boldogan kiáltja világgá, hogy odabenn a szivben, meleg érzés-bölcsőben megszületett egy öröm . . . kinyílt egy álomvirág színes, rózsás szirmlevele . . . a nevetés ragyogó arccal jelenti, hogy valaki jó vendég érkezett a lelkünk házába és szivünk, — ez a hárfás, — a mosoly színeiben már hangolja a hurokat a dalhoz, amellyel az érkező vendéget, az örömet akarja köszönteni . . . a mosoly a szivünkből kiszalad az ajkunk kapujába, mint a gyermek az utca kapuhoz és úgy ujságolja minden elmenőnek, hogy egy fehér angyal valamit hozott a szivünknek . . . valamit, amit Isten küldött . . . és ennek úgy örül, úgy örül a szivünk . . . ez az öröm, — a nevetés . . .

Ideje van a sirásnak és ideje van a nevetésnek . . . Ideje van a sirásnak, amellyel először köszöntjük ezt a világot pólyánk párnáján és meghatározott ideje van annak a sirásnak, amelynek könnyei korporsónkra hullanak . . .

És ideje van a nevetésnek . . . a mosolygó lélek aranylásának. Ideje van az Istenben való szent öröm áhítatos, hívő mosolyának . . . ideje van a földön rendelve mindennek, amint ideje van a születésnek, amellyel megkezdjük a könny és mosoly vándorutját a földön és rendelt ideje van a meghalásnak, amellyel elhagyjuk ezt a könnyes, mosolyos országot . . .

*

Lelke van mindennek, az élettelennek látszó hegyeknek, a földnek, a fának, a virágoknak . . . A Lélek egy fejlődő gyermekhez hasonlít, fejlődése útja itt vezet keresztül a földön és átmegy minden anyagon . . .

A fejletlen állapotban levő Lélek a hegyeket éltefi, a földet, a fejlettebb Lélek a növényvilágot, a virágokat, a gyümölcsfákat . . .

A roppant kőhegyeknek a lelke még olyan, mint egy csecsemő. Alszik. Évezredek alatt alig mozdul egy keveset . . . a fák és a növények már fejlettebb lelkeknek ruhái . . . Milyen kiáltó nagy különbség van egy mozdulatlan hegy és a szél karjában jobbra-balra hajladozó virágszál között. Mennyivel öntudatosabb egy rózsafa, — mint egy darab arany.

A növény már nem olyan lebilincselte rab . . . mozdulhat fölfelé, oldalra . . .

Az állat, az állat pedig teljesen önálló és szabad . . . az állatban az ösztön, az a lélek első lépése, járnai tanulása; egy kutya az utcán heverő kődarabhoz képest valóságos tudós . . .

Aztán következik az ember. Az emberben a Lélek a legtökéletesebben fejezi ki magát az anyagon át . . . Itt már feltör egészen a Lélek, sir és nevet, amit sem ásvány, sem a fa, sem állat nem tud megtenni, — a sirás és a nevetés nem az anyag munkája. Hus, izomszövet, testsejt ilyent, — mosolyogni és sirni nem tud szellemi ok nélkül . . . még sirni igen. A testi fájdalom kipréselheti a könnyeket, a megsebzett őz vádoló könnyes szemmel néz a vadászra. de mosolyogni egy állat sem tud. Még az emberhez legközelebb álló rokona, — a majom sem.

A mosoly az már a Léleké, egyedül a Léleké. A mosoly a virágzó lélek szép köszöntése. Lélek vagyok, mert mosolygok. Mosolyogj és mindenki szeretni fog, mert a mosoly a kinyílt, a viruló Lélek szépsége, szép arcának pirja . . .

De ha már Lélek az ember, miért nem mosolyoghat örökké, miért kell sokszor annyit sirni? . . .

Mert minden Lélek egy lassan nyiladozó égi virág bimbója és minden lélek-virágnak Isten a kertésze, mert minden Lélek az Isten tulajdona, Ő tudja egyedül, hogy melyik virág mennyire nyílt ki, melyik Lélek „jósága“ mennyire virult ki . . . Ő látja egyedül, hogy melyik Léleknek mennyi kell a harmathullásból és mennyi a napfényesőből . . . melyik embernek mikor van nagy szüksége könnyre és mikor mosolyra . . . hozzánk váratlanul érkezik mind a kettő . . . mert van napunk, amikor sirva ébredünk és mosollyal alszunk és egy másik napon a mosolygás ébreszt és a sirás altat el . . .

Mi a könny és mi a mosoly? . . .

A sirás a föld mosolya, a mosoly az ég könnye. Igen. A föld szomorú ország, nincs más mosolya, mint a könny, mert itt minden öröm sirássá változik . . . De a másik világnak, a Mennynek még a könnye is mosoly, mert a lélek vigasztalása az . . . a mosoly. az égi szép könnycsepp. A sirás a földé, a mosoly az égé.

Sirás, — nevetés . . . két külön világ fénye és árnyéka egy arcon . . . A Föld mosolya könny . . . az Ég könnye mosoly . . . Külön járnak hozzánk és egyik a másiknak nyitja meg az ajtót . . . egymásután érkeznek indulnak szivünkben, mint Napkelet titokzatos országaiból érkező és oda induló hajók a kikötőben . . . könnyek és mosolyok . . . mindenik valami terhet rejt . . . valamit hoz nekünk, valamit elvisz tőlük . . .

De van egy pillanat, amikor találkoznak . . . összeölelkezik a könny és mosoly bennünk . . . hogy aztán örökre meghaljon a könny és miénk maradjon örökre a mosoly. — Ez az utolsó pillanat . . . amikor könnyes szemünkkel még egyszer fájdalmaink földje felé fordulunk s aztán kihülő testükkel együtt meghal a könny és marad . . . a mosoly . . .

Tavaszi hajnalon, a kék égen, mikor még nem jött fel a nap, de fényből himzett ruhájának ragyogása rózsaszinben virulni kezd az égi út alján . . . olyan a hajnali ég, mintha mosolyogna. — Ez a mosoly egy előre küldött Hírnök attól, aki érkezik: a Naptól . . . Angyal, az Öröm Mennyországából. — Szép fénylő keze mintha hátrafelé intgetne . . . jön már mögöttem az Öröm . . . a Ragyogás . . . én csak az árnyéka vagyok annak, aki mögöttem érkezik. Ugye, hogy én is szép vagyok . . . hát Ő milyen szép! — Majd meglátjátok. — Ez a mosoly jelentése . . .

A haldoklók ajkára sokszor rátelepszik egy fény ragyogása. — A testet elhagyni készülő, ébredező Lélek egy valahol megnyíló kapun át bepillantott egy bűbájos világba . . . az Isten Lélekországába . . . és mosoly nyílt ki az ajakán a fénytől, amit látott . . . Mosolyogva lépett ki testéből a Lélek . . . és ez a mosoly a földi álmából ébredő léleknek mosolya itt maradt a halott hidegülő ajakán . . . mosolygott, mert szépet látott . . .

Azért olyan szép és tulvilági, a halottak utolsó mosolya . . .

Esti Mécsvirág

„Monda neki Jézus: Mivelhogy láttál engem Tamás hittél: boldogok, akik nem látnak és . . . hisznek“. János, 20. rész, 29. vers.

A mesélés órája ez. Ez az alkonyati sötétség ködébe borult óra a mesemondásé . . . Ilyenkor, amikor még korai lámpát gyújtani, csak a tűz világít, pirosra festve a láng szineiben villanó butorokat és arcokat . . . jó ilyenkor meleg szobában ülni és hallgatni valami titokzatos mesét, amit a tűz mesél . . . valami csodálatos, melegszívű mesét a Jóságról . . . valami vigasztaló mesét a szomoruság ellen . . . Egy új történetet a Halálról, amelyben a Halál nem fekete, hanem fehér és mosolygó . . . és nem ijeszti szegény szivünket a sötét utcákon, vagy sötét szobában, hanem derűs fénnel néz ránk és úgy nyújtja nekünk karját, — vakító fehérén és úgy nyitja meg egy szép Másvilágnak ezüstös kapuját . . . tessék besétálni . . .

Jó volna most mesét hallgatni a Fényről . . . hogy hogyan nyelte el a Fény a Sötétséget . . . jó volna ebben a szomorú világban egy vigasztaló mese, amely valósággá lenne . . .

Jó volna, ha ilyenkor valaki mesét mondana mindenikünknek külön-külön arról . . . ami vágya, álma a szivünknek. Hogy van erre valahol egy templom, amelybe nehéz és meredek ut vezet . . . de aki bejutott és ott imádkozott . . . buzgón, hittel kérte . . . a jó Isten minden kívánságát teljesítette . . . És mikor kilépett az imádság után, a templom kapuján, — a bejárat mellett ott várta . . . a megvalósult álma . . .

Aki pénzt kért, annak egy zsák arany ugrott a nyakába . . . Akinek föld kellett . . . hozták a levelet és a levélben a végrendeletet, mely őt örökössé tette . . . Aki a halottját kérte, sirta vissza . . . templom kapujában ott várta a meghalt fia, apja, anyja . . .

Jó volna ha valaki mesét mondana egy ilyen templomról . . . de ha elhinnétek, hogy van ilyen templom, hogy igaz a mese . . . csak azt hallgatnátok még meg, hogy merre van a templom, de a

szivetek már nyugtalanul verne és elvinne . . . csendben lábujjhegyen elhagynátok engem és elindulnátok a mese templom felé és nem hallgatnátok meg a legszebb mesét . . . az örökszép regét, amely azért legszebb, mert igaz volt . . . valóság volt egyszer . . . így kezdődött:“ . . . boldogok, akik nem látnak és . . . hisznek . . .“

Sok mesét hallottam, még többet olvastam . . . de a mesetermő Keletnek leggyönyörűbb regéje is szintelen elbeszéléssé halványodik amellet a csodás szép történet mellett, amely ott történt meg a Szentföldön . . . Husvét hajnalán . . . ismered? Nem tudod? . . . amikor a Halál fehér angyallá változott . . . olyan ez mint a legbübájosabb rege . . . pedig valóság volt, mert Jézus Urunkkal történt . . .

Amikor a teste kinnt volt egy sirboltban, kinn a temetőben, — lelke ki tudja hol . . . és a barátai és a rokonai nem találták sehol . . . se testét, se lelkét . . . kutatták, keresték . . . mindent összeszenéztek, aztán összegyűltek . . . s amikor bánatuk a legfájdalmasabb könnyeit hullatta, belépett közéjük . . . de senki nem tudta . . . az ajtó zárva volt, nem fordult a kulcsa . . . nem csikordult sarka . . . csak fényleni kezdett a szoba közepén egy remegő felhő . . . és a fény felhőből egyszerre kilépett és rájuk köszöntött Jézus hófehéren, tulvilági fénnel . . . hangja a szobában lágyan ömlött széjjel . . . Békességet nektek! Nincs ennél szebb mese! Hogy valaki meghalt, kit nagyon szerettek . . . és újra megjelent. Felvette őt sebbel, — piros vérvirággal, — virágzó testét s úgy köszönt anyjának és barátainak boldog estét . . .

És ha te sem hinnél az igaz voltában ennek a mesének, amint Tamás sem hitt csak a két kezének . . . hallgasd meg szavait magának az Isten Fiának: „Hozd ide ujjadat, mind a két kezedet Tamás . . . most, hogy láttál, hittél . . . boldogok, akik nem látnak és hisznek . . .“

*

Hinni jobb és boldogitobb minden másnál . . . Hinni, hogy van Isten, kinek nincsen mása sem földön, sem égen . . . hinni, hogy az élet ezen a világon, csak egy röpke álom . . . Hogy az Örök Élet hosszú boldog óra, melynek örömnapja nem száll nyugovóra . . . hinni a sötétben, hogy fényvilág is van . . . hinni, hogy e földön túl egy Másvilág van . . . hinni, hogy érdemes a Mennyekre várni, hinni, hogy megfogjuk Jézust, Istent látni és akkor nem lesznek már csak emlékeink, — arról, hogy valaha folytak a könnyeink . . . hogy egyszer szivünket Fájdalom csókolta ezen a bus földön, amely elrabolta, mosoly virágaink . . . Hinni testvéreim, ha hinni tudnátok, nem lenne az élet ilyen nehéz átok . . .

Hinni . . . hitből születik meg minden e világon . . . a legnehezebb dolgok is hitből születnek . . . Hitből születnek a legmodernebb csodák, amint a legrégebbiek is hitből fakadtak . . . Verne Gyula képtelennek látszó regényeiben megálmodta . . . aztán előlépett a Hit, — a hit, hogy a lehetetlen is lehetséges . . . a Hit öszszerakta, megalkotta és ma a levegőben száll a fejünk felett Verne lehetetlen álma, mint a valóság . . . megvalósult álma . . . a gépmadár . . .

Hinni ha tudnátok, volna egy mesebeli pénztárcátok, amelynek pénzével megvásárolhatnátok az egész világot . . . Hinni ha tudnátok, volna egy varázsos Aladin lámpátok, mely fénnel hinti be az utat . . . az utat, amely mindenkinek a sirja felé mutat, de ti a Hit lámpájával meglátnátok, hogy az égbe vezet . . . ahol mosolyogva élnek, akiket a szivünk a földön elvesztett . . . boldogok, boldogok, akik nem látnak és . . . hisznek . . .

*

Egy koponyával volt egyszer beszélgetésem. Furcsa volt vele a találkozásom. Egy utcasaroknál, egy kőrakás alatt lakott a koponya. Ki tette oda és miért és mikor tette oda, — ki tudja? . . . Csak amint ott mentem el egyszer alkonyatkor, — arcomba nevetett a fagyos mosolya. Megálltam. — Jó estét testvér, köszöntöttem magamban és arra gondoltam, hogyan köszönteném a koponyát, ha most a helyén lenne, — egy embernek nyakán . . . Jó estét nagyságos ur, vagy méltóságos uram . . . vagy szervusz barátom . . . ki tudja? . . .

Amint tovább néztem még érdekesebb lett. Nézzétek csak meg egyszer, hogy milyen értelmes az arckifejezése egy koponyának . . . Sokkal értelmesebb, mint némely embernek . . . Nézz csak meg jól egy ilyen csontfejet testvér . . . mintha mindig beszélni akarna . . . valaminek a biztos tudása, valami magyarázni akarás élénksége villan szemeiből, a fogai közül. Mintha nagyon akarna beszélni, mintha mondani akarná, amit tud . . . csak a némasága akadályozza

Olyan érthetően sugározza a koponya örök mosolya, hogy ő már mindent tud, — amit még nem tudott akkor, amikor ember volt és beszélni tudott . . .

Két mély szemürege jobban lát, mint hajdan a két szeme . . . most már tudja, most már világosan látja, hogy mi van ott a halál háta mögött . . . ott a Másvilágon. Most már el tudná mondani . . . ha tudna beszélni Csak a némasága beszél . . . a szeme mélyéből nevető mosolya . . . az a mindentudó mosoly az ajkai között, az olyan beszélni akarón felelt nekem, mikor úgy magamban megkérdeztem: Mondd, hogy van az testvér, hogy olyan vidám vagy? . . .

Mért mosolyogsz mindig? . . . Hidd el nekem, — ezt felelte vissza a néma mosolya, — hidd el, hogy én is olyan szomorú ember voltam mint ti vagytok . . . de ha úgy hiszem volna mint most, tudom . . . olyan jókedvű, vidám lettem volna, mint most vagyok . . . óh, milyen boldogok is, akik nem látnak és hisznek . . .

*

Régi temetőből kerültem én ide, — kezdte élettörténetét a koponya. Kiástak, kidobtak, mert régi sírhelyem kellett új halottnak. Egy szegény ember megtalált és elvitt, haza, kerítésnek, kőnek . . . Erre is jó vagyok, — mondta és furcsán nevetett. Pedig valamikor drága volt a fejem. Képzeld magad elé, egy magas növésű, vékony, sovány embert. Ilyen voltam. A koponyám haja hosszú volt és fehér, — mint tudósnek illik. Gazdag, híres tudós, — ez volt a koponyám.

Egy, — nem tudom már melyik évben, mert az időt itt elfelejtettem, nincs óráim, nem mérem, — szóval egy esti sétámon, — ott a földön, a saját kertemben koponyát találtam, épen mint te engem.

Munkások dolgoztak nálam, kutat tisztítottak. Egyikük, egy ifjú házas ember szerencsétlenül járt, a kutba esett, úgy, hogy nyakát törte. — Eléggé sajnáltam, de nem tehettem róla. Ügyetlen volt, így gondoltam . . . Eltemették. A temetés után sirva jött hozzám a felesége, karján kis árvája és úgy kértek, — szóval az egyik, sirással a másik, hogy vegyem fel őket ide palotámba, valaminek. Szükségem lehet az ő dolgos két kezére. Kis gyermekével nem tud mást kezdeni . . . nem tudnak megélni. De hiába kértek, én nem fogadtam fel. Nincsen arra pénzem és nincs rá szükségem, ezt feleltem.

A többi munkások azonban csendben összesugtak és együtt feljöttek hozzám s ők is kértek . . . de én nem hajlottam. — Erre ők összetartva a halott társukkal és annak asszonyával gyermekével, — cserben hagytak. — Ott hagyták a munkát és azt a koponyát is, — amit én találtam.

Miért hagyták ott? . . . Tudták-e, nem tudták, hogy irtózom tőle? . . . A kutból vették-e ki? . . . elég legyen hozzá, hogy mikor megláttam az esti homályból reám vigyorogni, — elsápadtam. — Koponya, koponya . . . nyögtem, rémüldeztem. Az utamba tették. — Tudták, hogy én félttem? . . . Vagy miért hagyták ott?

Nem tudtam otthagyni . . . a kertben. — Réműlt irtózáttal a kezembe vettem és bevittem, hogy majd elégetem. Ahogy a lámpa fénye reá esett, szívem hevesen megremegett . . . hisz ez a koponya él, — kiáltottam, mert kinevet: . . . A két szeme mélyének gödréből, mintha valaki nézne rám . . . de jó barátsággal, békességgel . . . és rám nevet . . .

Ránéztem hosszan és elkezdtem beszélgetni vele. — Kinevetsz? Azon nevensz talán, hogy mégis megtaláltál, bárhogyan futottam is előled?!... Tudod, — mesélt nekem tovább a koponya, — tudod én nem mentem temetésre soha... koporsót kerültem és késre nem néztem... semmit sem szerettem, ami a halállal volt összeköttetésben.

Most tudom csak, hogy Isten rá akart vezetni arra, hogy ideje lesz a halálra gondolni és a tulvilágra... Istennek jósága rá akart vezetni, meg akart tanítani testem halálára, elporlására... a földi mulandóságból ébredő lelkemre... az örök életre. Tudatni akarta, hogy a halál után is van élet... De én nem akartam megtanulni és elmenekültem, el minden tárgy elől, amely a halálról beszélt volna nekem. — Most látom ostoba és nyomorult voltomat, hogy rá nem hallgattam... Hisz a halál, — élet!

És akkor utamba tétette Isten akarata a koponyát, hogy elmondja nekem üzenetét. Mindazt, amit lassanként kellett volna megtanulnom, egyszerre mondja el mindazt a koponya.

Mit nevensz?... kérdeztem. Honnan ez az örök mosoly csontjaidon?...

Én is úgy indultam el egyszer, felelt a koponya, mint minden lélek, — mosolyogva. Amikor egy lélek a lelkek csodás légköréből a megtisztulásért, egy néhány jó tettért, vagy valami különös missziónak a teljesítéséért ide születik a földi életbe és elvállalja sorsát... minden lélek tudja, hogy a szenvedése, álmom... hogy a gazdagsága, álmom... rangja, álmom... hogy minden tudása, egy néhány kőnek, mocsárnak, hegynek ismerete, — mese álmom, a hogy halál nélküli élet itt van ezen a világon, ahol most mi vagyunk, akiknek már nincs a koponyában agyunk...

Ez a mosoly, a lélek tisztán látásának, biztos tudásának a mosolya odatapad, rejtve marad a csontokon... Az ember a földön szomorú arccal jár, mert mikor felébred testében mint ember elfelejti, hogy csak mese, rövid esti mese az élete a földön és komolyan hiszi a nyereségeit és valóságosnak a veszteségeit... pedig, mit nyerhet és mit veszíthet egy lélek, — a földiekből?... Semmit. Nézd, mi maradt belőlem, — egy kerítés darab. Kőhelyettesítő... De én nem ez vagyok... én a lélek vagyok... koponyám csak anyag. Volt, — nincs! És amikor feloszlik a test, eltűnik az arc... a lélek mosolya a koponyán újra előtűnik. A lélek győztes mosolya, amely boldogan suttogja: Milyen jó, hogy csak álmom volt az egész... de erősebb lettem, fejlettebb lettem az álomtól...

Igy beszélt kezemben a csontfej, — már nem féltém tőle, — boltozatos homloka, mosolygó arca mögött egy eddig nem látott szép

világ égszinkék körvonalai kezdtek ragyogni . . . és a nevetése inkább sajnálkozó volt . . . a félelemért, amellyel mi emberek az Isten közel-létére gondolunk ; pedig Istenhez közelebb lenni nem rossz, — mondta. Óh ez a koponya megvigasztalt . . .

Igen én határköve vagyok egy boldog világnak . . . mögöttem szebb országok szélesednek, azért mosolygok . . . Mögöttem halk zenében fürdik az élet és fényben uszik minden . . .

Ott nem történnek szerencsétlenségek . . . ott nem maradnak kenyér nélkül árvák és özvegyek . . . ott irigység nincsen . . . itt mögöttem nem csálnak és nem csalódnak, nem hazudnak és nem háboruznak . . . itt nem ismerjük a félelmet . . . higyjétek el, hogy van Lélekország, anyagtalan világ, hogy mi itt vagyunk és élünk . . . boldogok, akik hisznek ebben . . . és hisznek az egyetlen Lélekben . . . Istenben . . .

Nem beszélt tovább a koponya. Én ámulva hallgattam és újra Jézus Urunkat láttam . . . amint szelíd szóval a kételkedő Tamást korholja . . . Tamás, Tamás csak akkor hiszel ha látsz ? . . . Boldogok, akik nem látnak és hisznek . . . mert kevesebbet szenvednek . . . igazabban szeretnek és a haláltól nem félnek . . .

A mesém véget ért, mert ütött az óra ! De vigyázz testvér erre a mesére. Ezt nem szabad elfelejtened, mert amikor hozzád is eljön az az óra, melyben szomorú mesévé válik minden körülötted . . . a házad és a gyermeked . . . a férjed, a feleséged . . . az ágyad és a butorod, a gondosan ápolt tested . . . mikor a földi életed mesévé foszlik széjjel, talán ép egy ilyen sötét éjjel . . . akkor feléd indul egy másik világból a régi szép történet hőse, — Jézus . . . és boldog valósággá lesz a bibliai mese, amely így kezdődik : . . . „Boldogok, akik nem látnak és hisznek . . .

Liliom hervadás . . .

„Felelt Jézus: Az én országom nem e világból való.“ János 18. rész, 36. vers.

Elmult karácsony is . . . elment, ment a főbbi karácsonyok után. Mint mikor kocsin utazunk és szaladó lovak huzzák a kocsinkat, ha oldalra nézünk, — elhuznak mellettünk a fák, az oszlopok, mint a karácsonyok. Vagy talán mi megyünk? . . . Merre, hova? . . . Milyen országut az, amelyen mi járunk? . . . Milyen végtelen nagy ország az, amelynek országutján dübörögve vágta a mi nagy kocsink a föld, amelyen élünk? . . . Csak forog, csak rohan iszonyatos gyorsan, valami nagy uton, mely a csillagok közt vezet . . . és mi megyünk rajta, — utazunk, a sok világ közül melyikbe . . . ki tudja?

Amelyik a mi világunk, abba. Mert, hogy a föld nem a mi állandó országunk, azt már látjuk. A föld csak vonatja utazó lelkünknek. Beszállunk, kiszállunk a föld vonatjából, ki tudja mikor és ki tudja hol . . . Csak megyünk, egyre megyünk . . . megy velünk az Élet és elhuznak mellettünk órák, napok, percek . . . ünnepek, emberek . . . ismerősök és ismeretlenek . . . Csak futó találkozásunk van itt mindenkivel: — apánkkal, anyánkkal, gyermekeinkkel. Mire észrevettük volna, hogy most jól ismerjük egymást és egészen megismertük egymás lelkét, — már is menni kell, vagy nekik, vagy nekünk . . . Csak épen, hogy köszöntünk egymásnak, egymásra mosolyogtunk egynehányszor . . . és már vége az életnek. Megy velünk a vonat, siet a lelkünkkel, — még bucsuzkodni sem igen tudunk . . .

Átfutó, szaladó, rohanó az élet, mint egy vonaton . . . a föld csak vonat a lelkek számára . . . beszállunk, utazunk rajta és kiszállunk, mikor megérkezünk . . .

De ki tudja, hogy hova kell a lelkének megérkeznie és mikor, melyik napon kell kiszállania? . . . Hova utazik a Lélek? . . . A test az itt marad Testországban. A Lélek . . . nem utazhatik más országba, mint a Lélekországba, mert odavaló. Hiszen ha bennünket

is megkérdeznék külföldi utazásunkban a vonaton : hova való testvér?... magyarországi vagyok feleljük, mert ott születtem, szép Magyarországon. Itt csak átutazó vagyok ebben a városban, ezen az országban . . .

Ha lelkünket kérdezné meg valaki arról, hogy hova való, így felelné: Lélekországba való vagyok, mert ott születtem . . . itt a földi városokban én csak átutazó vagyok. És hova utazik? . . . Megyek vissza Lélekországba, haza . . . csak egy kis jószág=egészséget és kevés szeretet=erőt szerezni jártam itt a földön, mert én olyan gyenge, erőtlen lélek voltam . . . de most itt a földön, a Szenvedés=hegyeken úgy megerősödtem, hogy most már otthon maradhatok Lélekországban . . .

És hiába mondjuk, hogy még várjon, hiába kérjük, hogy maradjon még itten, — a haldokló csak a fejét rázza: — nem lehet, „az én országom nem e világból való.“

Hogy hol a lélek=állomás, amelyen felszállunk s leszállunk, — azt nem lehet látni . . . De a földön is megtörténik az, hogy egy-egy állomás épület előtt olyan sűrűk a fák és bokrok, hogy eltakarják a felirást, az állomás nevét. Csak a testünk végállomását látjuk itt: a temetőt, de mögötte a Láthatatlanban ott vannak a Lélekország állomásai, ahol felszáll a lelkünk egy bölcsővel . . . és a másik állomás, valamely városban, faluban, ahol kiszállunk a közben koporsóvá változott bölcsővel . . . kiszállunk mint az utasok, akik a föld vonatán csak idegenek . . . mert Lélekországba valók . . .

*

Pilátus csak annyit kérdezett Jézustól: Te vagy-e a zsidók királya? . . . Hát király vagy-e te valóban? . . . És Jézus is csak ennyit felelt: Király vagyok, amint mondod, de az én országom nem e világból való. És ezzel vége lett a világ legérdekesebb, legcsodásabb párbeszédnek. Pilátust, az alkirályt nem érdekelte tovább, hogy milyen ország az és hol fekszik ez az ország?! Milyen lehet ott az élet, — ahol a királyok is csak ilyen szegények? . . . De Pilátust nem érdekelte, mint az embereket ma is alig érdekli, — ki hát az új király, aki közel kétezer év óta uralkodik . . . és milyen az az ország, amelynek királya? . . .

Mit kérdezhetett volna még Pilátus? . . . Milyen király vagy te, hisz koronád sincsen . . . szép arany korona nem koszoruzza fejed. Hát a trónod hol van? . . . hiszen egy kőpadod sincsen, ahova leülhess. Milyen király vagy te? . . . Valami nagy-nagy szegénység királya, — hogy ilyen sovány vagy, beesett az arcod; ahol a király is ennyire éhez, ott nagy szegénység lehet!

Vagy, — nagy szeretet! Felelhetett volna Jézus. — Igen. A király éhez . . . kevesebbet eszik, hogy a többieknek jusson. Nálunk Lélekországban nem úgy van mint a földön . . . Nálunk a királynak nincsen fénylő aranykoronája, egyszerű és sima csak a király haja, nincsen felbodorva, — az arca halovány . . . de a szeme, — nézz be a szemembe, — hogy ég, lángol benne, egy messze villanó tűz . . . érzed milyen meleg? . . . A fényt, a csillogást a királyok nálunk a szemükben hordják, mely a szivükből sugárzik oda . . . abból a nagy tűzből, amelynek, — Szeretet a neve . . . nem kívül hordozzák a kincset, a drágaköveket, nálunk . . .

Akiknek nálunk aranyaik vannak, azok a mi szegényeink . . .

És elbámult volna Pilátus az égő szemekbe, — kék lángu tűzébe feledkezett volna a római császár helytartója . . . nem értem . . . így föprengett volna . . . akiknek pénzük van és kincsük, ékszerük . . . gyűrüket hordanak és karkötőket aranyból . . . azok mind szegények, — és a király koldus? . . .

Igen felelt volna Jézus: — szegények lélekben, — a királyuk pedig, az a koldus király: csupa lélek . . . Igen, azok szegények a hitben, szeretetben . . . akiknek az élet értéktelen, ha nem pénzzel mérik . . . az én országomban azok a királyok, akiknek hit és szeretet van a szivében . . .

*

Különös egy ország . . . gondolhatta volna az arany kösöntyüs Pilátus. Király vagy-e Te hát valóban? . . . Hát van hadsereged, vannak katonáid? . . . Mert ezek nélkül egy király sem élhet, — katonák, hadseregek nélkül, akik megvédjék életét és az országáét s akikkel hódítani tudjon más népeket!

Hadseregem? . . . így felelné Jézus, — hadseregem olyan nagy van nekem, mint a földi királyoknak együttvéve nincsen! Az én katonáim hegyen-völgyön járnak, mind az egész földön . . . hajóim pedig a tengereken usznak és meghódítják majd ezt a világot. Az én katonáim, — bár fegyverük nincsen . . . de legyőzik mind a te katonáidat . . . Az én katonáim ezek: a jóttevő kezek . . . vigasztaló szavak és szives érzések . . . Minden segíteni akaró sziv az én katonám ezen a világon . . .

Emberek, akik szivesek tudnak lenni és szivvel kedvesek . . . emberek, akik könnyörületesek és szeretnek . . . a fájdalomban résztvevő lelkek, imádságok . . . ajkak, amelyek énekelnek az Istennek . . . és a megbocsátók, akik jóságukkal verik le az ellenséget . . . mind az én katonáim. A sóhajtasok, melyek a földön születnek, mind az én hajóimat hajtják . . .

Az én katonáim vonat nélkül járnak, repülőgép nélkül . . . de

mindig uton vannak. A Bánat utakon vonulnak fel és a Fájdalom utakon közelednek az emberekhez . . . Az én katonáim . . . a vigasztaló szivek, — nem ütnek sebeket, mint a ti lándzsátok, hanem bekötözik a vérző sziveket és így hódítják meg az embereket. Az én katonáim amikor szenvednek is mosolyognak, hisznek . . . és a mosolyukkal hódítanak . . .

A hajóim pedig egy, — nem vöröskeresztes, — de fehérkeresztes mentő-sereg, fehérkeresztes nővérek: meleg szavak . . . és részvétek . . . mentő kezek . . . ezek könnytengeren járnak, a ti siró szemeitek könnytengerén . . . és valahol, bárhol felbuggyannak a könnyek, ők a fehérkeresztesek, a jóságos lelkek már tudják, hogy ott beteg egy szív . . . és leszállnak oda a szomorú szívhez, — a szeretet buvárharangjában, — és megvigasztalják, meggyógyítják . . . Az az ember pedig, aki egyszer nagyon bánatos volt . . . beteg volt igazán és megvigasztalta és meggyógyította jóság-balzsamával — az én lélek-seregem . . . az ilyen ember már meghódolt nekem. Annak én királya lettem, — a szívében! Igen: Az én birodalmam pénze minden fillér, amit szeretettel adnak . . . az én országomból jönnek ide a jó szavak, a szívességek . . . lelket derítő kedvességek, mosolyok és részvét könnyek . . . a testvéri segítség, az egymásért való lemondások . . . minden az én országomból való, ami a jó szivek kincse...

*

Az én országomból, mely nem e világból való. Ezekkel hódítlak meg benneteket, a te országodat is, — a császárodét, Rómát! Meghódítom!

Kétkedve rázta a fejét Pilátus. Nem hiszem! Te addig már nem élsz . . . Nézd, hogy lázonganak ott ellened, nézz ki az ablakon. Hallod, hogy követelnek téged, — a keresztre?! . . . Igen! Hallom, — felelt Jézus és arcán átsuhant a bánat árnyéka. Ezek is az én katonáim . . . az én utászaim. Tudják, hogy én nekem már haza kell mennem s készítik az utat.

Az utat?! . . . Azt mondod, az utat? . . . dörgött fel Pilátus, mert még nem értette. Az utat, azt mondod, azt készítik neked?! Hisz ezek épen elvágják utadat, elzárják az utat Te előtted, — ha én elítéllek! . . .

Az utat? . . . így válaszolt Jézus és hosszan ránézett . . . az utat . . . és ajkai körül diadalmasan nyomult előre a Hitnek mosolyhadserege . . . az Utat?! . . . a lelkem útját elzárni, ha az „Haza“ akar menni, — ez egyet nem lehet! Nincs annyi katonád és annyi lakója ennek az országnak, amely megtehetné, hogy elzárja az utat, a Léleknek útját hazafelé! . . .

Hova?! Most már ingerülten kérdezte Pilátus. Nem értelek . . . hova akar menni az a Lélek és miféle Lélek? . . .

Sajnálkozva nézett rája Jézus. Hát még most sem érted? Ez a világ nem az én országom . . . a test nem én vagyok. Csak ruhám a testem, mely nélkül a földön nem járhatok, úgy, hogy ti lássátok.. ezért vettem csak fel. Én a Lélek vagyok! Én indulok vissza... Én haza utazom . . . Ott lesz az állomás, ahol én kiszállok a földről, ott a hegyen . . . keresztül lesz a lépcsőm, — ott én majd kiszállok . . . én a Lélek . . . hazamegyek . . .

Hova? . . . kérdi újra a zsidók helytartója. Az én országomba, ahol ilyen nehéz, fájdalmas test nélkül foly tovább az élet . . . Lélekországba, — mert az én országom nem e világból való. Szólt Jézus, aztán elhallgatott . . . Kivül, lennt a tömeg orditozott: Feszítsd meg Pilátus! . . . Pilátus pedig gondolkozott . . .

Mi lehet az, amiről ez az ember olyan meggyőzően beszél . . . Olyan szelid és olyan igazat mond, — úgy érzem, — bár nem értem.

Lehet olyan ország is, ahol a király sápadt és szegény és nem becsüli úgy az aranyat, mint a jó szívet? Lehet olyan ország is, ahol nem kegyeflenek az emberek és a király köztük a legszelidebb? . . . Van olyan világ is valahol, ahol nem lázonganak elégedetlenek, mert nincsenek benne gazdagok, mint nálunk és nincsenek ott szegények . . .

Egy ország, ahol mindenki fejet hajt a legkissebbnek . . . És a legelső ur, a király a legalázatosabb mindenki között . . .

Egy ország, ahol nincsen fény és pompa . . . és mindenki ragyog. Egy ország . . . ahova visszatérek én is . . . ha meghalok . . . Nem, ez lehetetlen!

Igaz, hogy itt nem állandó minden . . . sőt, majdnem semmisem.

Császárok jönnek és császárok meghalnak . . . szépségek ki nyilnak és elhervadnak . . . örömök elszállnak, — hiszen itt tulajdonképpen semmi nincsen . . . királyok is koldusokká lesznek és elmennek . . . Hova? . . . Talán oda, — ahol ilyen hívő, rajongó koldusokból lesz a király . . .

Pilátus elgondolkozott . . . Mit is jelent élni? . . . készülődni a Lélekországba, — ahogy ez a koldus király mondta . . . ez a Lélek király . . .

És lent a nép ordította: — Pilátus, feszítsd meg!

*

Egy éjjel együtt voltam ébren egy órával. Egy hangosan kegyegő asztali órával. Ketten virrasztottunk és ültünk, belesüppedve a csendbe, mint egy süppedő, puha karosszékbe . . . Hallgattunk.

Nem. Csak én hallgattam . . . az óra ketyegett. Mintha valaki sietve lépkedett volna az órában. Minden ketyegés egy gyors lépés. Ki szalad ott benne? . . . Végre megértettem. Az idő futott benne. Futott: tik-tak . . . száguldott benne a Végtelen Idő, — rohantak a percek, pillanatok . . . és a hazafelé tartó pillanatok mindenike ezt ketyegte: megyek, megyek innen, mert az én országom nem e világból való...

Minden mulandó, hamvadó, szétporló, meghaló, hervadó ezen a világon . . . Csak a Jóság állandó és a Szeretet, — a Mindenségben. Örök élő, két hatalmas sereg, hogy meghódítsák ezt a világot is a királynak, — aki így bucsuzott el a földről: . . . az én országom nem e világból való . . .

Ha majd egyszer valamikor újra eljön és az első szava ez lesz hozzánk: . . . ez a világ is az én országom, — akkor leszünk mi még csak boldogok, mert Ő lesz a királyunk . . . és a Szereteté leszünk . . . A Léleké . . . Istenünké . . .

